

Trouw 7 sept 21

Volksgezondheid staat niet centraal in milieuvergunning

Normen • Naar aanleiding van vervuiling door staalfabriek Tata in IJmuiden groeit het besef dat er iets schort aan milieuvergunningen.

Jelle Brandsma
redactie duurzaamheid&natuur

“Milieuvergunningen brengen niet wat mensen ervan verwachten”, zegt Kars de Graaf, hoogleraar bestuursrecht en duurzaamheid. “Of een fabriek schadelijk is voor de gezondheid van mensen die in de omgeving wonen is niet altijd doorslaggevend. Dat wringt. Ik kan mij voorstellen dat we dat anders willen.”

Dat bleek vorige week bij Tata Steel in IJmuiden. De Omgevingsdienst, die toezicht houdt, verklaarde dat de staalfabriek zich aan de milieu-regels houdt, terwijl het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) constateert dat de waardes voor gezondheidsrisico's in de omgeving worden overschreden. De burger kan er niet op vertrouwen dat het met de gevaren voor de gezondheid wel snor zit omdat het staalbedrijf de milieuvergunning goed naleeft.

De milieuvergunning biedt niet de garantie dat omwonenden geen last hebben van een bedrijf, zegt hoogleraar De Graaf. “Een bedrijf krijgt een vergunning om economische activiteiten te ontplooiën, met voorschriften om het milieu te beschermen. Daar hoort ook de gezondheid voor omwonenden bij, maar die staat niet centraal. Het belangrijkste is dat de grenswaarden van de emissies van een bedrijf zijn gebaseerd op toepassing van de best beschikbare technieken. Aan de hand daarvan wordt vastgesteld wat redelijk is om van een bedrijf te eisen. Wat is beschikbaar, wat is betaalbaar? Die normen worden, binnen een bepaalde bandbreedte, op Europees niveau vastgelegd en nu en dan aangepast, maar daar gaat veel overleg aan vooraf.”

Nederland kan zelf de normen

voor de bescherming van het milieu aanpassen, zegt De Graaf. “Dat gebeurt ook. Toen de q-koorts om zich heen greep kwamen er andere regels voor de veehouderij. Ook de normen voor Pfas zijn aangepast. Maar we hebben gezien dat de gevolgen, bijvoorbeeld bij Pfas, enorm kunnen zijn. Nieuwe regels voor Tata kunnen ertoe leiden dat het bedrijf daaraan nooit kan voldoen en dus dicht moet. Is dat redelijk? Het is complex. Duidelijk is inmiddels wel dat de eisen om het milieu te beschermen en geen gezondheidsschade toe te brengen dicht bij elkaar moeten liggen.”

Ook Chris Backes, hoogleraar omgevingsrecht, meent dat de normen voor het milieu en de gezondheidsrisico's voor omwonenden 'te ver uit elkaar' liggen. Hij wil er verder weinig over kwijt omdat hij in opdracht van 'een adviescollege van het kabinet' betrokken is bij onderzoek naar hoe dit kan worden gerealiseerd.

Commissie-Van Aartsen

Dat in Den Haag het besef is doorgedrongen dat de vergunningen en de handhaving daarvan niet op orde zijn, blijkt ook uit het onderzoek dat de commissie-Van Aartsen in maart publiceerde. Omgevingsdiensten die de regels moeten controleren kunnen het werk niet aan. Maar soms doen Omgevingsdiensten hun werk goed, en volgen politici de voorstellen om op te treden niet op. De commissie schrijft dat het niet naleven van de regels leidt tot schade aan de omgeving. Dat ondermijnt het vertrouwen van de burger in de overheid.

Naar aanleiding van Tata belooft het kabinet beterschap. “Het moet anders”, vindt staatssecretaris Steven van Weyenberg. “Gezondheid moet centraal staan bij beslissingen over de koers van Tata. De vergunningen moeten scherper.” Deze week praat de Tweede Kamer over de handhaving van de vergunning bij Tata Steel en over de economische toekomst van het staalbedrijf.

opinie 17

Tata moet groener worden